

76621

„Kršč. Detoljub“ 1893.

Priloga.

Spodobno vedenje

II. V šoli.

V Ljubljani 1893.

Založilo „Katoliško društvo detoljubov.“

Tisek Katoliške Tiskarne v Ljubljani.

76621

030041427

II. Spodobno vedenje v šoli.

Poleg hiše Božje je za mladino najimenitniši kraj — šola. Kadar dodelajo šolo, jo navadno slovesno blagoslovijo v opomin, da bodi tudi šola učencem in učenkam nekako posvečen kraj, častitljivši memo družih. Tukaj se vzbuja in razvija otroku dušno življenje; tukaj si oblažuje srce in utrjuje značaj; tukaj se pripravlja za svoj prihodnji poklic; tukaj naj si uloži temeljni kamen svoje časne pa tudi večne sreče.

Da ti pa bode šola res podlaga časne in večne sreče, moraš biti izvrsten učenec, izvrstna učenka! Kdo pa se sme tako imenovati? Pisatelj teh vrstic je večino svojega življenja prebil v šoli, — poprej sam večleten učenec in potlej učitelj. Poznal je blage součence, ki zdaj vrlo delujejo v javnem življenju; spoznal je pa tudi pozneje mnogo izvrstnih in preblagih šolskih otrôk, katerih

se še vedno z veseljem spominja. Toraj mu lahko verjamete, da dobro pozna šolsko mladino in da vam bode po resnici naslikal podobo izvrstnega šolarja, čeravno mora pripomniti, da še ni videl nobenega tacega, ki bi ne mogel še boljši biti. Le pazno ogledujte to sliko, in kateri ste že sedaj pridni, potrudite se, da boste še boljši; kateri pa ste v vrsti zanikernežev, glejte, da se pomaknete na pravo stran.

1. Vrli učenec že doma misli, česa mu bode treba, da častno nastopi v šoli. Redno se nauči za vsako uro posebej, kar se mu je ukazalo, in sicer, če le mogoče, že poprejšnji dan, da zjutraj le ponavlja in se tako zagotovi, da mu ne more spodleteti. Lepo spiše vse naloge in pravočasno pripravi vse, česar bode potreboval v šoli. Od doma gre ravno o pravem času, ne prezgodaj in ne prepozno. Dobro ima preračunjeno pot do šole in gre vselej ob takem času z doma, da mu ni treba preveč hiteti, pa tudi ne postajati po ulicah. Ravno tako modro se vrača po šoli zopet nazaj domov. S hudobnimi tovariši se ne peča; najrajše hodi sam; če se pa kdaj pridruži komu, izbere si le kakega pamet-

nega in čednostnega sošolca. Skoro bi mu tako mirno in modro ter vzorno vedenje na ulicah in potih štel še v večjo zaslugo, kakor to, če se v šoli lepo vede; kajti da zna že zdaj prostost tako modro porabljati, to nam daje najlepšo nado, da jo bode znal tudi potlej, ko stopi v življenje — med svet.

2. Prišedši v šolo gre vzorni učenec tiho na svoj prostor in mirno čaka, dokler ne pride učitelj. Kadar učitelj vrata odpre, takoj vstane v znamenje spoštljivosti in pozdravi, ako je navada, s krščanskim pozdravom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« sicer glasno, vendar ne kričeče. Molitev mu je prvo delo, ki ga hoče tudi kot najimenitniše delo vzorno opraviti. Križ naredi enako pobožno in s premislekom, kakor v cerkvi. Roki ima med molitvijo slovesno skleneni dlan ob dlan, kakor je bilo že opisano. Med molitvijo se nikamor ne ozira, marveč mirno gleda pred se, ali pa na podobo Križanega na steni. Ko je tako dobro izvršil prvo in najimenitniše delo v šoli, še na tihem daruje Bogu vse, kar bode počenjal danes v šoli: vsaka črka, ki jo bode pisal, vsaka beseda, ki jo bode izgovoril, kar si bode zapomnil

— vse, vse bodi v slavo božjo. Tudi pozneje med šolskim podukom večkrat ponavlja dobri namen. Kako veselo se nebeška družba ozira na takega učenca!

3. Med podukom se ves čas vede spodobno. Tiho in mirno sedi na svojem prostoru, katerega nikdar ne zapusti brez dovoljenja. S součenci nima nika-koršnega razgovora ne z besedo, ne z znamenji, ne po listkih. Drži se po koncu, oko ima uprto na učitelja, roke drži vedno na klopi, misli združuje ob tva-rini, katera se razlaga. Izvrstni učenec se nikoli ne spozabi, da bi se po klopi porival semtertje, ali se celo vnemarno naslanjal ali legal na klop, da bi se zaspano podpiral s komolcema ali dre-motno se obešal itd. Ničesar si ne upa početi, kar bi ga motilo v učenju, žalilo učitelja, pospeševalo razmišljenost in nagajivost součencev ter kalilo šolski mir.

Tako vzorno vedenje v šoli je za mlado živo kri nekoliko težavno. Toda, verjemi mi, le v začetku; kadar se pa privadi, mu je lahkotno, kakor stvar, ki je sama ob sebi razumljiva, ki ne more in ne sme biti drugačna. In pa, ko bi te tudi kaj težilo, — zgodaj se

moraš privaditi premagovanja, da bodeš pozneje v življenju vestno in redno spolnoval tudi take dolžnosti, katere niso lahke.

4. Za lenobne učence je največji strah, kadar so vprašani; za našega vzornega dijaka pa je ravno takrat še prav posebno veselje. Kadar je poklican, takoj vstane in točno odgovarja ne oziraje se ne na desno in ne na levo, da bi mu kdo kaj pomagal; sploh se nikdar ne poslužuje nepoštenih v šoli prepovedanih pomočkov. Tudi tu pazi na dostojno vedenje: stoji ravnostno po koncu, ter mirno ne pripogibaje in zibaje se zdaj na to zdaj na ono stran; nogi ste mu pri petah skupaj, spredaj pa narazen; roki mu visite lahkotno ob straneh ali pa ju položi na klop, nikoli pa ji ne drži na hrbtu ali v žepu; tudi se ne igra s peresom ali svinčnikom ali s kako drugo rečjo. Odgovarja glasno in razločno, ne prehitro a tudi ne prepočasno in zaspano, zloge pravilno izgovarja in povdarja. To je silno velikega pomena za poznejše življenje; nekateri učenci se v šoli navadijo jecljati in stokati, ter za vse življenje ohranijo to neprijetno in grdo razvado. Zoper to

napako je najboljši pomoček ta, da se učenec vselej prav temeljito nauči svojo nalogo, jo doma večkrat počasi in glasno ponavlja, posebno vpričo kakega dobrohotnega veščaka, ki ga opozarja na napake, katerih naj se pravočasno odvadi. V tem oziru je res za učenca velika dobrota spreten in vesten »instruktor«.

5. Ako ni razumel kakega vprašanja, ne vpraša neolikano: »kaj? kako?« marveč poprosi spodobno: »Prosim, gospod učitelj (profesor), da bi mi ponovili vprašanje« itd. Nepoklican ne govori nikoli. Ako bi rad kaj vprašal ali povedal, naznani z določenim znamenjem; in ko se mu dovoli, spoštljivo vstane in govori. Vzoren dijak se med učno uro ne peča z drugimi rečmi, katere niso v zvezi z onim predmetom, ki je na vrsti; n. pr. drugih knjig ne bere, ne pripravlja se za nasledno uro, ne spisuje nalog za poznejši čas itd. Učilnice nikdar ne zapusti brez prave potrebe; kadar je pa primoran, poprosi dovoljenja in potem gre mirno in tiho, da ne moti součencev; memogredé pri nobenem ne postaja; vrata rahlo odpre in zapre, brez potrebe se kar nič ne mudi zvonaj itd.

6. Vrli učenec ima svoje šolske reči vse snažne in v najlepšem redu. Nepotrebnih knjig in spisov nikoli ne nosi s saboj v šolo. Kar pa potrebuje za dotični dan, ima vse lepo po vrsti zloženo, da mu ni treba šele dolgo iskati, kadar rabi to ali ono. Na klop pa dene samo toliko, kar zahteva posamična učna ura. Njegove knjige niso raztrgane in razdrapane, ali brez platnic, marveč so vezane in čedno zavite. Od znotraj niso kar nič počeckane, nič onesnažene z risarijami, črkami in drugimi čiričarami; vogali listov niso privihani in ob straneh ni prostor popisan. Ako si hoče priden učenec kaj zapisati iz učiteljeve razlage, zapisuje naj si v poseben zvezček, in sicer o vsakem predmetu posebej, da more potlej pri učenju prav porabiti. — Osobito pa so njegove naloge vzorno pisane, da jih je veselje pogledati. Izdeluje jih na poseben papir in potlej še le na čisto prepíše v zvezek, v katerem pušča ob strani za kake tri prste prostora, in tudi zgoraj in spodaj ne piše celó do robú. Na zvezek jako pazi, da se mu ne pomaže ali kakorkoli pokvari. Da šolske oprave ne pomaže in pokvari, papirčkov in drugih drobnjav ne raz-

metava po tleh itd. tega mi menda še ni treba posebej omenjati, to se itak razume pri vrlem učencu. S tako snažnostjo pri knjigah in še posebno pri spisih se učenec prav posebno prikupi, ker po pravici smemo kolikortoliko sklepati od zunanje snažnosti na notranjo ali dušno lepoto. In čemur se človek v mladosti privadi, to mu ostane navada tudi v poznejših letih.

7. Do svojih učiteljev se izvrstni dijak vede vselej spoštljivo in dostojno in sicer iz višjih ozirrov, — zaradi Boga, ker je prepričan, da so učitelji namestniki starišev, stariši pa namestniki Božji. Ponižno in prijazno pozdravi svojega učitelja, kadar pride v šolo, ali kadar odhaja, ali če ga sicer kje sreča. Kadar ž njim govori, ne pozabi pridejati naslova »gospod«; govori pa vselej z nekakim strahom, mirno in spoštljivo, nikdar se ne drzne čmerno, jezno ali robato odgovarjati, ali tako po domače se obnašati do njega, kakor do svojih vrstnikov in tovarišev. Kadar ga more učitelj svariti ali celo kaznovati, kar se sicer pri rednem učencu ne zgodi z lepa, se ne ustavlja, marveč krotko in ponižno sprejme tudi grajo, ukor

ali kazen s trdno voljo, da se bode poljšal.

Vzorni učenec tudi v nenavzočnosti spoštljivo govori o svojem učitelju ter nima navade ga grajati, črniti ali raznašati. Nikdar mu ne daje nečastnih ali zasmehljivih priimkov, kar sicer razposajencem dela veselje, a nikakor se ne spodobi olikanemu mladeniču. Neollikano je tudi učitelju skrivaj se spakovati, zasmehljivo posnemati njegove navade, njegovo govorico itd. — Učiteljevo povelje mu je sveto in rad spolnuje, kar se mu v šoli ukazuje; le tedaj seveda ne, ko bi se mu kaj zapovedalo zoper zapovedi božje ali cerkvene, ker v tacih rečeh tudi starišem nismo pokorščine dolžni, kajti Boga je treba bolj poslušati nego ljudi.

Naj še to omenim, da pridni učenec je tudi hvaležen svojim učiteljem in jim povračuje preobilne dobrote s tem, da moli zanje, in sicer ne le v dijaški dobi, marveč tudi pozneje jih ne pozabi. Prav posebno udan pa je vrli učenec svojemu duhovnemu učitelju ali katehetu, ker ta mu je neposredni namestnik Božji, ki ga želi ne le do časne, marveč še posebej do večne sreče privedi.

8. Kako se vede vzorni učenec do sošolcev? — Med součenci nastane neka tesna prijateljska zveza, ki navadno traja do smrti, in še po smrti se radi spominjamo onih, s katerimi smo nekdanj skupno hodili v šolo. Kako se blagemu človeku srce razveseli, ako čez več let zopet zagleda svojega nekdanjega tovariša! Koliko predragih spominov iz najlepše dobe mu se hkrati obudi, ko radostno vsklikne: «Bila sva sošolca!» Tak spomin bode pa le tedaj v srcu vzbujal res neskajjeno veselje, ako je bilo v šolski dobi medsebojno vedenje v istini plemenito.

Kakor dobri bratje naj bi toraj bili sošolci med seboj. In vzorni učenec res po bratovsko ravna s svojimi tovariši. Ta njegova bratovska ljubezen se razodeva na dvojno stran: skrbno se varuje, da bi nikogar na žalil niti z besedo, niti z dejanjem; a to še ni zadosti, skuša tudi svoje tovariše razveseliti, kolikorkrat mu je ugodna prilika. Do vseh je uljuden, prizanašljiv, postrežljiv. Ako drugi katerega po krivici sodijo, se junaško potegne za njegovo dobro ime; kadar pa razglašajo neresnične napake, pomembno molči in rad

pove kaj tacega, kar je v čast njegovemu črnjenemu tovarišu. Ako se je komu primerila kaka nerodnost, da se mu začne vse smejati, vrli učenec se premaga, ostane miren in se ne smeje z drugimi, da ne bi žalil svojega sobrata. Vsikdar je postrežljiv svojim sovrstnikom in rad jim stori kako uslugo, če mu je le mogoče; zdaj kaj posodi, zdaj pomaga pri učenju itd. Kadar vidi koga žalostnega, skuša ga razvedriti; kadar je bolan, ga obišče in tolaži. Večkrat se mu nudijo še posebne prilike, da razveseli svojega tovariša, n. pr. ko je njegov god, ali se je kaj veselega pripetilo v njegovi družini, izrazi radi tega svoje veselje itd.

Ker so v šoli tako različni značaji, je jako težko, vedno olikano in plemenito se vesti do vseh sošolcev. A naš poštenjak kaže tu ono krščansko modrost, katero je Jezus priporočal svojim učencem, rekoč: *Bodite priprosti kakor golobje in zviti kakor kače.* Z vsemi je sicer prijazen, nikogar ne sovraži, a posebnega prijateljstva ne sklepa, ako ni popolnem prepričan o vsestranski poštenosti in zanesljivosti svojega tovariša, dobro vedoč, da prijateljstvo s

kakim sprijenim človekom je silno nevarno in škodljivo, večkrat pogubno za čas in večnost. Posebno junaško se zna premagovati, ako se vzdiguje v njegovem srcu do katerega sošolca ono nevšečno, mrzlo, zavistno, sovražno čutilo, katero z neko učeno besedo imenujejo »apatijo«. Krščanska ljubezen je namreč tem popolniša, čem menj razločka dela med osebami.

9. Navesti moram še vsaj nekatere najpoglavitniše čednosti in vrline, v katerih se odlikuje izvrstni učenec.

a) Dober učenec mora biti najprej priden in delaven. Po izvirnem grehu je otemnel um človeški in kdor hoče kaj znati, mora se pridno učiti. Nadarjenost je sicer pri različnih otrocih silno različna; nekateri si hitro zapomnijo in se lahko učijo, drugi si pa le z velikim naporom in počasno nabirajo učenosti; vendar brez truda tudi najumniši ne morejo uspešno napredovati. Zato pravim, da si brez pridnosti ne moremo misliti dobrega učenca. — Pridnost je tudi v tem oziru dijaku jako koristna, ker tak mladenič se z neprestanim delom izogne stoternim nevarnostim, v katerih premnogi lenobni

mladeniči zapravijo dušno in telesno zdravje, časno in večno srečo. Pridno delo je kaj dober odtok pogubnih strasti; ob enem pa se s pridnostjo utrdijo dušne moči, katerih je neogibno potreba za pridobitev čednosti in izvrševanje dobrih del.

b) Druga čednost vzornega učenca je bogoljubnost ali pobožnost. Po izvirnem grehu je toliko opešala volja človekova in se je tako zelo spridilo njegovo srce, da nam ni mogoče strasti zatirati in s čednostmi nadomestiti brez čeznatornih pomočkov. Čeznatorni pomočki pa so: pogostno in vredno prejemanje svetih zakramentov, redno vdeleževanje službe božje, sv. maše, pridige in drugih cerkvenih pobožnosti, vsakdanje molitve itd. Izvrstni učenec vestno opravlja vsakdanje molitve, hodi tudi ob delavnikih k sv. maši; odbira si mnogovrstne pobožnosti, katere redno opravlja vsak dan; rad obiskuje presv. rešnje Telo, zvesto časti Marijo Devico, sv. Jožefa, sv. Alojzija, svojega patrona itd. — Poleg tega je človek dolžan tudi mlada leta Bogu posvetiti in zgodaj za dušno zveličanje poskrbeti; vedno mora biti pripravljen, če ga Gospod k sebi po-

kliče tudi že v šolski dôbi, da bode kot šolar — zveličan, svetnik!

c) Poštena veselost. Mlademu človeku je veselost že prirojena. Ako vidimo šolarja mračnega in otožnega, nam je to slabo — sumljivo znamenje; zelo se nam je bati, da je tak mlad tugo-valec bolan, bolan je na telesu, ali, kar je še hujše, bržkone boleha že na duši. Nikar tedaj ne misli, mladi prijatelj, da pobožnost mora biti žalostna in mračna; ne, ravno narobe: edino bogoljubni šolar, ki ima čisto vest in nedolžno srce, se more in smé v resnici veseliti; grešnik, in posebno mladi grešnik nima več te pravice. O, le veselite se; edino to pazite, da vaše veselje ne bode grešno, ali pa tako, ki čednosti škoduje in v greh napeljuje.

č) Rad bi vam opisal še mnogo krščanskih čednosti, ki tako krasno dičijo izvrstnega šolarja zlato srce, n. pr. krotkost, ponižnost, usmiljenost, modrost, ono tankovestno pravičnost, ki mu brani pri spisovanju nalog kaj prepisovati ali sploh kaj »goljufati« pri izpitih itd. Edino le eno čednost moram še omeniti, ki je kraljica vsem drugim, namreč čistost in nedolžnost. Brez te čednosti so

vse druge večinoma nemogoče. Oni milovanja vredni učenec, kateri se nečistosti uda, neha biti vzoren učenec, ko bi tudi ljudem ostale skrite njegove hudo bje. Kajti nečistnike začnejo polagoma popuščati vse druge čednosti: delo ga ne veseli več, molitve so čedalje redkejše in mrzlejše, spovedi se boji, poprej tako bistri um začne se temniti, poprej tako jasno lice jame se mračiti, angeljska ljubkost njegovega vzornega značaja zgublja se bolj in bolj, telo in duša hira . . . O ljuba mladina, spoznaj vendar, kolik neprecenljiv zaklad si hraniš, ako ohraniš neomadeževano svojo čistost in nedolžnost!

Spodbudni izgledi.

1. Leta 1858. je v Selški duhovniji na Gorenjskem umrl jako nadarjen mladenci, bogoslovec drugoletnik, ki ostane vedno bliščeč vzor za naše šolarje manjše in večje — **Gregor Kemperle**. Prejel je bil od Boga izredne talente, katere je pa znal tudi tako uporabljati, da je bil vedno prvi v šoli; še tako se je povzdignil nad vse svoje součence, da je bil med

njim in drugimi tak razloček, da si pač nobeden ni upal ž njim se primerjati. A s tem še ni bil zadovoljen, da se je v šolskih predmetih tako odlikoval pred vsemi drugimi, poprijel se je še mnogo družih prostih predmetov, v katerih je dosegel nenavadno spretnost; s posebno gorečnostjo se je oprijel petja, glasovirja, tujih jezikov in še pred vsem risanja in slikarstva, v čemur je dosegel dokajšno popolnost. Kamor se je obrnil, česar se je lotil, vse je izvrstno dokončal. In kako slavno je zvršil gimnazijo! Rekel bi, da gotovo še nihče, ne le v Ljubljani, marveč v vsem velikem cesarstvu mature ni tako slavno zvršil, kakor on. Vsi učeniki so se tako rekoč poskušali med seboj, kateri mu bo dal boljše spričevalo.

Toda samo zarad učenja bi vam ne bil imenoval in kot vzor priporočal tega izvrstnega učenca. Še vse lepše kot učenost se leskeče njegova prisrčna bogoljubnost in svetost, katera se je že prav zgodaj začela razvijati in se je potem spopolnjevala od leta do leta. Posebno bujno je začela rasti, ko se je bil o počitnicah med četrto in peto šolo pri duhovnih vajah soznanil s svetniško-blagim očetom Sartorijem; ta je bogoljubnemu Alojzniku

dajal najlepše nauke in svéte, ki so padali na jako dobra tla. Predno se ločita, odtrga ljubeznivi pater cvetlični vršiček ter ga položi mladeniču na glavo, da naj mu bo podoba čednosti in da naj si jih spleta drugo k drugi v lep venec krščanske popolnosti. Malokrat je še lepa beseda našla tako lepo mesto, kakor tukaj. Če je bil že poprej kakor svetnik, bil je odsihdob res kakor drugi Alojzij. Tih, kakor je že bil, je le še bolj utihnil — pa toliko glasneje je Bog govoril njegovemu krotkemu srcu. Pobožnost ga je storila le še milejšega in ljubeznivejšega. Kolikor je mogel, je vsakemu rad postregel in ni je bilo žal besede slišati iz njegovih ust. Njegov duh je bil vedno z Bogom sklenjen in velikokrat je pri svojih opravilih kar obstal in proti nebu gledaje se srčno z Bogom pogovarjal. V višjih šolah je večidel vsak teden prejel svojega ljubeznivega Jezusa v sv. obhajilu. Obiskoval ga je tudi, kadar je imel priložnost, v presv. rešnjem Telesu in posebni zadržki so morali priti, da bi ne bil dvakrat na dan molil pred tronom Najsvetejšega. Še celó o velicih počitnicah ni tega opustil.

Bil je poseben prijatelj molitve, pre-mišljevanja in bogoljubnega čitanja. Oso-bito je Marijo prisrčno častil. Sam je priznal, da po Mariji je zadobil dar prave molitve, ki mu je bila ključ do vseh zakladov. Naredil si je stanoviten red v vseh svojih opravilih, in posebno v pobožnostih se ga je zvesto držal. Vsaj četrtno ure na dan je odločil notranji molitvi in premišljevanju, ali večjidel mu tudi pol ure ni bilo zadosti. Neko-liko pred poldnem in predno je šel spat, si je vest izprašal, vsak dan je kaj bral iz kake svete knjige in vsak večer je molil sv. rožni venec. Rajše si je spanja pre-trgal, kakor da bi bil kaj opustil. Po tej poti je silno napredoval v dobrem; tudi najmanjših napak si je srce očistil in si ga olepšal z obilnimi čednostmi. Posebno njegova čistost je bila lepa kot jasno nebo in čisto je ohranil belo obla-čilo krstne nedolžnosti za svatovščino, h kateri ga je tako zgodaj povabil Ženin nebeški. Daroval se je bil popolnoma vsega Bogu, in ko mu je vse dal, je tudi vse prejel, česar mu je bilo potreba; in tako mu je bilo vse lahko in tudi smrt sladka.

2. V Ljubljani je umrl 12. novembra leta 1892 **Ivan Kump**, osmošolec, v

18. letu svoje dôbe. Njegov oče je c. kr. stotnik deželne brambe, mati pa rojena Vehovec iz Žužemberka. Blagi Ivan je bil ves čas skromen deček, ubogljiv, tih in lepo se je razvijal duševno in telesno pod skrbnim vodstvom izglednih starišev. Po izgledu Jezusovem je rasel kakor na starosti, tako na modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi. V šesti šoli je že tako dozorela njegova bogoljubnost, da sklene posvetiti se samostanskemu življenju, in res poprosi pri patrih benediktincih, ki vrlega mladeniča radovoljno sprejmejo, vendar s tem pogojem, naj še dovrši vse latinske šole. Ivan je popolnoma zadovoljen in zdaj se poprime z novo gorečnostjo bogoljubnega življenja in z velikimi koraki napreduje po poti krščanske popolnosti. Dobro vedoč, da je ta pot težavna, vestno uporablja pripravne pripomočke, katere tako radodarno ponuja sv. cerkev v to vzvišeno svrho. Zapiše se v bratovščine, ki so pravi jezovi mladim ljudem zoper svet in njegovo vabljivost; osobito pa sklene prav pogostoma prejemati zakrament sv. pokore in sv. rešnjega Telesa. Izbere si stalnega spovednika in se popolnoma izroči njegovemu vodstvu. Videl si vit-

kega mladeniča vsako saboto po peti uri zvečer v frančiškanski cerkvi, kjer se je z veliko natančnostjo pripravljaj na sveto spoved; sv. obhajilo pa je sprejemal večinoma v Št. Peterski cerkvi, kamor je imel le par korakov. Sredi ljudstva je klečal v spodbudo vsem vernikom in molil goreče in se presrčno zahvaljeval ljubemu Jezusu za visoko obiskovanje. Sicer je Ivan že v prejšnjih letih bil pogosten gost pri obhajilni mizi, vendar se je v zadnjih dveh letih kazala izredna vnema. Da bi bila njegova duša čistejša, opravi tudi natančno dolgo spoved. Na ta način se je nabralo precej bogoslužnih del; kako vse to opraviti, da bi ne trpela šola? Ivan si vé pomagati. Vsako jutro vstane ob štirih, bodisi po letu ali po zimski, potem opravlja svoje pobožnosti, dobro vedoč, da je jutranja ura za to najpripravniša in da bi zvečer utegnulo kaj zaostati. Potem pa ostajajo še tri ure do šolskega poduka. Skrbno se pripravlja zanj, — potem pa, če le more, vsak dan gré k sv. maši; če pa to ni mogoče, vsaj za par minut stopi mimogredé v cerkev, da pozdravi svojega Zveličarja, za katerega edino živi. Pa tudi popoldne ga najdeš v cerkvi, zlasti ob

prostih dneh se rad pomudi dlje časa v hiši Gospodovi. Nikdo naj pa ne misli, da je bil Ivan enostransk, čmeren ali hinavsk. Ravno narobe, njegova pobožnost je bila odkritosrčna; sam je ni kar nič kazal in tudi se ni dosti opiral nanjo; natorno mu je vrela iz srca. Celó staršem njegovim je marsikaj ostalo skrito, in še le po smrti njegovi so jeli prijatelji pripovedovati izgledne reči. — Ivan je pa skrbel tudi za to, da bi veri in čednosti pridobil svoje tovariše. Marsikateremu je ljubeznivo govoril na srce, ga utrdil v veri, s saboj privel k sv. zakramentom, ob kratkem: gojil je domače duhovno pastirstvo v polni meri. Zbiral je tudi za misijone in sam daroval, ker za-se ni ničesar porabil, če mu je kdo kaj podaril.

Ganljivo lepo se je pripravil za smrt, pa saj je bilo vse njegovo življenje pripravljeno za srečno smrt. Nekaj ur pred svojo smrtjo pokliče očeta, ga ljubeznivo stiska k sebi in pravi: „Oče, odpustite, kar sem vas žalil.“ Na to reče: „Oče, midva sva srečna; oba sva prejela sveto obhajilo.“ Potem pa vsklikne slovesno: „Na sodnji dan bova skupaj stala in se nikdar več ne ločila. — Usmili se me

Bog Oče, ki me je ustvaril, Bog Sin, ki me je odrešil, Bog sveti Duh, ki me je posvetil.“ Potlej je tudi mater prosil odpuščanja na isti način. S tem se je poslovil od sedanjosti in želel le še moliti ter je mirno izdihnil svojo blago dušo. Njegove zadnje besede so bile: „Usmiljenje! usmiljenje!“ (Po »Danici«.)

3. V začetku sedanjega leta 29. januarja smo k večnemu počitku spremili nepozabnega profesorja gosp. kanonika **Marna**. Obilno in vspešno delovanje pa vzorno življenje tega odličnega pokojnika nam kaže, kako je od zgodnje pridnosti v šolskih letih odvisna poznejša vrlost moževa. Imel je jako bogoljubne stariše; posebno njegova mati je bila vzgled krščanskim materam. V njegovi rojstni vasi ni bilo redne šole; le gospod župnik je podučeval tiste otroke, ki so hoteli prostovoljno v šolo zahajati. Med najboljšimi in najpridnejšimi je bil vedno Jožek Marn. Gospod župnik ga je zelo rad imel in o njem napovedoval: „Iz tega dečka bo kaj posebnega.“ Kazal je namreč že v nežni mladosti posebno resnobo, milobo, pa dobrosrčnost. Bil je vedno priden in krotak. Najrajši je hodil v šolo in iz šole sam za-se. V cerkvi

se je vedel vsikdar vspodbudno. Pri sveti maši je rad prav lepo stregel. Ni se torej čuditi, da so druge matere kazale Jožka v izgled svojim otrokom, mater pa blagrovale zaradi takega sina.

Pa Bog je hotel, da naj si ta prelepi vzgled ogleduje več oči, kakor je to možno v mali hribovski vasi; pošljejo ga v Ljubljano v šolo. Kakor cvetlica, ki se presadi v boljšo zemljo, tako se je tudi še krasnejše razvijal naš Jožek v mestnih šolah. Precej v prvih tednih vrstili so ga v šoli med „izgledne“ učence in ga posadili po tedanji navadi na konec klopi, da je pazil na druge. Pridno se je učil in redno obiskaval šolo. Ob nedeljah in praznikih ga je vodil njegov skrbni gospodar h krščanskemu nauku. Bil je vedno poleg gospodarja in molil ter mirno, kakor bi bil iz kamena, poslušal besedo božjo. Čez vse pazljivo je poslušal zgodbe stare zaveze, katere je kaj mično pripovedoval tedanji šempeferski gospod kapelan. Zato jih je pa tudi znal potem v šoli tako obširno in lepo pripovedovati svojemu gospodu katehetu, da je bil eden največjih ljubljenskovo njegovih. Nikoli ga nisi videl, da bi bil v prostih urah za Ljubljano

z drugimi poglavci pohajal, ali se igral. Ni poznal druge poti, kakor v šolo in v cerkev; v kratek čas so mu bile šolske knjige pa molitvene bukvice. Tako je bilo do tretje latinske šole, ko je bil vsprejet v Alojzijevišče. Tudi tukaj je zapustil najlepši spomin neutrujene pridnosti in prisrčne bogoljubnosti. Marni ni bil sicer med součenci najbolj nadarjen, a s pridnostjo je namestil, kar so imeli drugi odličnjaki več po darovih. Ob enem je bil najlepšega vedenja, krotak, ponižen, pobožen in nedolžen mladenič, ljubljeneec vseh profesorjev, kakor alojzijeviških predstojnikov. Ni bil še s tem zadovoljen, da se je temeljito naučil le šolskih predmetov, marveč že na gimnaziji in posebno v semenišču uril se je tudi v drugih predmetih, osobito v slovenščini, ki jo je pozneje kot profesor razlagal tako bistroumno in temeljito. Naj bi imel blagi pokojnik mnogo naslednikov, zlasti v lepem brezmadežnem vedenju!

